

Erken Yaşıta ve Zorla Evlilikler

Çocuk Nedir?

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme gibi uluslararası sözleşmelere ve ulusal mevzuatımızda yer alan Çocuk Koruma Kanununa göre;

“18 yaşından küçük her birey çocuktur.”

Erken Yaşta Evlilik Nedir?

Dünyanın birçok bölgesinde kadınların ve kız çocuklarının karşı karşıya kaldığı temel insan hakları ihlallerinden biri **erken yaşta ve zorla evliliklerdir**.

Erken yaşta evlilik; taraflardan en az biri **18 yaşından küçük** iki kişinin, resmî, dinî ya da geleneksel bir evlilik sözleşmesiyle birleşmesi anlamına gelmektedir.

Literatürde «**erken evlilik**» ya da «**çocuk evliliği**» olarak da kullanılmaktadır.

Zorla Evlilik Nedir?

Zorla evlilik, taraflardan en az birinin evlilik birliğinin gerçekleşmesine ilişkin rızasının, tam ve özgür iradesinin olmadığı; **baskı, tehdit ve şiddet** ile gerçekleşen evliliklerdir.

«Gelin kaçıрма», «berdel», «beşik kертmesi», «kan bedeli evliliği», «kayın/baldız evliliği» zorla evlilik kapsamında değerlendirilebilir.

Uluslararası Hukuk Ne Diyor?

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi' ne göre evlenme sözleşmesi ancak evlenenlerin özgür ve tam iradesi ile yapılır.

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW)' ne göre çocukların evlenmesi yasal sayılmayacak, asgari evlilik yaşı belirlenecek ve evlilikler kayıt altında tutulacaktır.

Uluslararası Hukuk Ne Diyor?

Çocuk Hakları Sözleşmesi' ne göre 18 yaşından küçük herkes çocuktur ve taraf devletler **çocuğu her türlü sömürüye karşı korumakla yükümlüdür.**

İstanbul Sözleşmesi ile taraf devletlere çocuğu evliliğe zorlamanın suç sayılmasını sağlamak için yasal tedbirleri alma yükümlülüğü getirilmiştir.

Kimler Evlenebilir?

Türk Medeni Kanunu ve İlgili Mevzuata göre;

- 18 yaşını dolduran kadın ve erkek başka bir kimsenin rızası veya iznine bağlı olmaksızın evlenebilirler.
- On yedi yaşını tamamlayan erkek ve kadın anne ve babasının ya da yasal vasisinin izni ile evlenebilir.
- On altı yaşını dolduran kadın ve erkek olağan üstü durumlarda hakimin izni ile evlenebilir.

Türk Medeni Kanununda Erken Yaşta ve Zorla Evlilikler

Türk Medeni Kanununa göre zorla evlenme iptale tabiidir:

- Madde 149/1 «Evlenmeyi hiç istemediği veya evlendiği kişiyle evlenmeyi düşünmediği hâlde **yanılarak bu evlenmeye razı olmuşa**» eşlerden biri evlenmenin iptalini dava edebilir.

- Madde 151 «Kendisinin veya yakınlarından birinin hayatı, sağlığı veya namus ve onuruna yönelik pek yakın ve ağır bir tehlike ile **korkutularak evlenmeye razı edilmiş eş**, evlenmenin iptalini dava edebilir.»

Türk Ceza Kanununda Erken Yaşta ve Zorla Evlilikler

Madde 103: Çocuğun cinsel istismarı

(1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişı, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza, istismar durumunda on yıldan az olamaz.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on altı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza on sekiz yıldan az olamaz.

Türk Ceza Kanununda Erken Yaşta ve Zorla Evlilikler

Madde 104: Reşit olmayanla cinsel ilişki

(1) Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikayet üzerine, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Dünyada Erken Yaşta Evlilikler

Erken Yaşta Evliliklerin En Sık Görüldüğü 10 Ülke

ÜLKE	18 YAŞINDAN ÖNCE EVLENEN KIZ ÇOCUKLARININ YÜZDESİ
Nijer	76
Orta Afrika Cumhuriyeti	68
Çad	68
Mali	55
Bangladeş	52
Burkina Faso	52
Gine	52
Güney Sudan	52
Mozambik	48
Hindistan	47
Malavi	46

Kaynak: Nüfus ve Sağlık Araştırmaları ,
Çoklu Göstergeli Küme Araştırmaları 2008-2014

Türkiye’ de Erken Yaşta Evlilikler

Tabloda **Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)**’ nun verilerine göre 2002-2015 yılları arasında 16 ve 17 yaşında evlenen çocukların sayısı görülmektedir. Listeye göre erken evliliklerin yıllar itibariyle düşmekte olduğu görülmektedir.

Yıl	Toplam evlenme sayısı		Evlenen çocuk sayısı		Evlenen çocukların toplam içindeki oranı	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kız	Erkek	Kız
2002	510 155	510 155	2 592	37 263	0,5	7,3
2003	565 468	565 468	2 236	45 981	0,4	8,1
2004	615 357	615 357	2 168	49 280	0,4	8,0
2005	641 241	641 241	2 270	51 944	0,4	8,1
2006	636 121	636 121	2 315	50 366	0,4	7,9
2007	638 311	638 311	2 279	50 723	0,4	7,9
2008	641 973	641 973	2 214	49 703	0,3	7,7
2009	591 742	591 742	2 072	47 859	0,4	8,1
2010	582 715	582 715	2 000	45 738	0,3	7,8
2011	592 775	592 775	1 860	42 700	0,3	7,2
2012	603 751	603 751	1 903	40 428	0,3	6,7
2013	600 138	600 138	1 866	37 481	0,3	6,2
2014	599 704	599 704	1 670	34 629	0,3	5,8
2015	602 982	602 982	1 483	31 337	0,2	5,2

Türkiye’ de Erken Yaşta Evlilikler

Dünyada erken yaşta evliliklerin yaygınlığına ilişkin veriler, tüm ülkelerde ortak bir soru formu ile gerçekleştirilen Nüfus ve Sağlık Araştırmalarından elde edilmektedir. Ortak soru formu kullanılması verilerin karşılaştırılmasına olanak sağlamaktadır.

Bu araştırma ülkemizde **Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü** tarafından gerçekleştirilmektedir.

Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA)-2013’e göre **20-49 yaş** aralığındaki kadınların **%20,8’i 18 yaşından önce**, yüzde **3.3’ü 15 yaşından önce** evlenmiştir.

Bu oranlar,

- 2008 yılı araştırmasında **%22,2 ve %4.4**
- 2003 yılı araştırmasında **%27 ve %5**
- 1998 yılı araştırmasında **%32,1 ve %7,6** olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye’ de Erken Yaşta Evlilikler

En yüksek olduğu iller	Toplam Evlilikler İçinde 16-17 Yaşında Evlenenlerin Oranı
Kilis	15,3
Kars	15,2
Ağrı	15,1
Muş	14,4
Niğde	13,7
En düşük olduğu iller	Oran
Tunceli	1,0
Rize	1,5
Trabzon	1,6
Artvin	2,0
Bolu	2,1
Türkiye Toplam	5,2

Kaynak: TÜİK

İlimizde Erken Yaşta Evlilikler

Buraya ile ilişkin verilerden oluşan bir slayt hazırlanacaktır.

Kaynak: TÜİK

Erken Yaşta Evliliklerin Nedenleri

Yoksulluk

Eşitsizlik

**Eğitim olanaklarından
yoksun olma**

**Kız Çocuklarını
Koruma İsteği**

**Gelenekler
Adetler**

Erken Yaşta Evliliklerin Nedenleri

Yoksulluk

Erken yaşta evliliğin en temel sebebi yoksulluktur.

- Kız çocuklarının ekonomik bir yük olarak görülmesi,
- Başlık parası gibi geleneklerin bazı toplumlarda halen sürmesi,
- Ailelerin evlilik yoluyla kız çocuklarının daha iyi bir hayat yaşam sürmesini istemesi,

Erken Yaşta Evliliklerin Nedenleri

Eğitimsizlik

Okulda geçirilen süre ve erken yaş evlilik arasında güçlü bir ilişki vardır.

- Ekonomik kaynakları az olan ailelerin tercihlerini erkek çocuklarını okutmaktan yana kullanması,
- Anne-babaların kız çocuklarının hakları, hukuk kuralları, erken yaşta evliliğin yaratacağı sağlık sorunları konusunda yeteri kadar bilgi sahibi olmaması,
- Ergenlik dönemine giren kız çocuklarının okuldan alınması,

Erken Yaşta Evliliklerin Nedenleri

Kız çocuklarını koruma isteği

- Geleneksel toplumlarda ebeveynlerin evliliği, kız çocuklarını yabancıların tecavüz, saldırı ve istismarından koruyacak bir yol olarak görmesi,
- İç karışıklıklar, şiddet, terör gibi güvensiz ortamın hâkim olduğu bölgelerde kız çocuklarına yönelik kaçma, kaçırılma, cinsel istismar tehlikesinin artması sonucunda ailelerin kız çocuklarını erken evlendirmeye yönlendirmesi,

Erken Yaşta Evliliklerin Nedenleri

Gelenekler Adetler

- Erken yaşta evliliğin bazı toplumlarda kuşaklarca süren bir gelenek olması
- Berdel, kan bedeli evliliği, başlık parası, beşik kertmesi geleneğinin bazı toplumlarda sürmesi
- Atasözleri, deyimler ve halk türküleri aracılığıyla bu geleneğin yaşaması
- «Evde kalırsın» gibi toplumsal baskılar.

Erken Yaşta Evliliklerin Nedenleri

Eşitsizlik

- Tüm dünyada ailelerin kız çocuklarına ve erken çocuklarına farklı davranması,
- Geleneksel toplumlarda kadınların ve kız çocuklarının kendi hayatları ile ilgili karar alma hakkı olmaması,
- Ailelerin erkek çocukların hayatları ve geleceklerine daha fazla yatırım yapma eğilimi,

Erken Yaşta Evliliklerin Sonuçları

*Eğitim hayatının
sonlanması*

Sağlık sorunları

Yoksullaşma

Şiddet

Erken Yaşta Evliliklerin Sonuçları

*Eğitim hayatının
sonlanması*

Erken yaşta evlendirilen kız çocuklarının eğitim yaşamları sona ermektedir.

**ERKEN YAŞTA EVLİLİK
ÇOCUKLARIN EĞİTİM
HAKKININ İHLALİDİR.**

Erken Yaşta Evliliklerin Sonuçları

Yoksullaşma

Eğitim olanaklarından yeteri kadar yararlanamamış çocuklar, ekonomik değer yaratamamakta, evlendiklerinde ekonomik özgürlükten yoksun, formel eğitim almamış bireyler olarak kalmakta, bu durum onları daha da yoksullaşmaktadır.

Erken Yaşta Evliliklerin Sonuçları

Sağlık sorunları

Erken evlilik, kız çocukları için **erken cinsel ilişki** ve **erken gebelik** demek.

Her yıl 2 milyonu 15 yaşın altındaki kız çocukları olmak üzere, **7.3 milyon kız çocuğu 18 yaşın altında hamile kalmakta** ve bu gebeliklerin **onda dokuzu evlilik ya da benzeri bir birliktelik içinde** gerçekleşmektedir.

Erken Yaşta Evliliklerin Sonuçları

Sağlık sorunları

Adölesan gebeliklerde anne ve bebek ölüm oranları daha yüksek.

Gelişmekte olan ülkelerde **yüzde 14** olan anne ölüm oranının yüzde 11'ini 15-19 yaş arasındaki kız çocukları oluşturmaktadır.

Bu oran **yıllık 50 bin kız çocuğuna** karşılık gelmektedir.

Erken Yaşta Evliliklerin Sonuçları

Sağlık sorunları

Erken yaşta evlilikler, anne sağlığı kadar **çocuk sağlığını da olumsuz yönde etkilemektedir.**

Adölesan annelerin bebeklerinde ölü doğum ve yeni doğan ölümü vakası görülme riski, 20-29 yaş arasındaki annelerin bebeklerine göre **yüzde 50 daha fazladır.**

Erken Yaşta Evliliklerin Sonuçları

Şiddet

Kendilerini koruyamayacak kadar küçük yaşta evlendirilen kız çocukları **fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet**e karşı daha savunmasızdır.

Şiddetin kaynağı yalnızca eş değil, kaynana, kayınbaba, görümce vb. de olabilmektedir.

Erken yaşta yapılan evliliklerde boşanma oranı **daha yüksektir.**

Yapılan Çalışmalar

Mart 2009'da kurulan TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) bünyesinde, Nisan 2009'da Erken Yaşta Evlilikleri incelemek üzere bir alt komisyon kuruldu. Komisyon, Erken Yaşta Evlilik Hakkında İnceleme Yapılmasına Dair Komisyon Raporu yayınladı.

Yapılan Çalışmalar

Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan **Ulusal Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı**’nda erken yaşta ve zorla evliliklerin önlenmesine yönelik hedef ve stratejilere yer verilmiştir.

-
- *Erken evliliklerle ilgili bilimsel araştırmalar yapma*
 - *Nüfus kayıtlarını düzenleme*
 - *Kız çocuklarının eğitimi*
 - *Erken yaşta evlenerek doğum yapan kızların bildirimi*
 - *Tüm kesimlere yönelik eğitimler*
 - *Müfredatı gözden geçirme*
 - *Görsel ve yazılı medyaya ilişkin önlemler*
 - *Mevsimlik tarım işçisi çocukların eğitimine ilişkin tedbirler*

Yapılan Çalışmalar

- * Birçok üniversite (özellikle Kadın Çalışmaları bölümleri) sivil toplum kuruluşu, belediyeler erken yaşta evliliklerin önlenmesine yönelik farkındalık artırma ve bilinçlendirme çalışmaları düzenlemektedir.

Yapılan Çalışmalar

- * Buraya ilinizde erken yaşta evliliklerle mücadele konusunda yapılan çalışmalara ilişkin notlar ekleyin.

Erken Yaşta Evlilik Sorunu Nasıl Çözülür?

Erken Yaşta Evlilik Sorunu Nasıl Çözülür?

Erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele tüm tarafların işbirliği, sorumluluk alması ve birlikte hareket etmesi ile mümkündür.

- Kurumlararası işbirliği geliştirilmeli ve eylem planı, strateji belgesi vb. ulusal politikalar oluşturulmalıdır.
- Erken yaşta evlilikle mücadele yoksullukla mücadeledir. Yoksulluk sorunu ile mücadele edilmelidir.
- Kız çocuklarının okulda kalma sürelerini artıracak çalışmalar yapılmalıdır.

Erken Yaşta Evlilik Sorunu Nasıl Çözülür?

- Kız çocuklarını güçlendirecek, ailede ve toplumda kız çocuklarının gücünü artıracak çalışmalar yapılmalıdır.
- Erken yaşta evliliklerin tespiti ve kayıt altına alınmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Kanaat önderleri, din adamları ve dini liderlerle çalışmalar gerçekleştirilmelidir.
- Sorunun çözümüne erkeklerin katılımı sağlanmalı, ailedeki erkek bireylerin eğitime yönelik programlar geliştirilmelidir.

Erken Yaşta Evlilik Sorunu Nasıl Çözülür?

- Düzenli aile eğitimleri gerçekleştirilmeli, ailelerin duyarlılığı ve farkındalığı artırılmalıdır.
- Medya aracılığı ile farkındalık ve bilinçlendirme kampanyaları yapılmalıdır.
- Genç kızlara rol model olabilecek eğitilmiş meslek sahibi kadınlarla buluşmaları sağlanmalıdır.
- Erken yaşta evlenmiş kadınlara yönelik sağlık, eğitim, istihdam politikaları geliştirilmelidir.

- * Bu bölümde ilinizde erken yaşta ve zorla evlilikleri önlemek için alınabilecek tedbirleri tartıştınız.

Kadının Statüsü
Genel Müdürlüğü

Teşekkürler...